

ENERGINET

Energinet
Tonne Kjærvej 65
DK-7000 Fredericia

+45 70 10 22 44
info@energinet.dk
CVR-nr. 28 98 06 71

Dato:
13. oktober 2021

Forfatter:
DHA/DGR

NOTAT

ORIENTERING OM ÆNDRING AF ENERGINETS SYSTEMTARIF

1. Indledning

Energinet er ved at modernisere tarifmodellen for eltarifferne, så de bedre understøtter den grønne omstilling, herunder tager højde for øget elektrificering samt behovet for fleksibilitet i elsystemet og på tværs af sektorer. Det nye tarifdesign skal være mere omkostningsægte og derved bidrage til en mere omkostningseffektiv grøn omstilling.

Energinet opkræver en systemtarif for forbrug til dækning af omkostninger til forsyningssikkerhed og elforsyningskvalitet herunder reservekapacitet, systemdrift mv. Systemtariffen udgør i 2021 6,1 øre/kWh, og opkræves således som en ren energibetaling (volumen).

I forbindelse med Energinets arbejde med at skabe et fremtidssikret tarifdesign er der behov for at undersøge opkrævningsmodellen for systemtariffen. Systemtariffen opkræves alene som en flad energibetaling – øre/kWh – og bidrager derved lige meget til marginalprisen på den første og den sidst forbrugte kWh strøm. Energinet har fundet det nødvendigt at vurdere om opkrævningen af systemtariffen passer til fremtiden, med sektorkobling, nyt stort fleksibelt forbrug og med et energisystem primært baseret på volatil VE-produktion.

Energinet har på den baggrund gennemført et arbejde med at omlægge opkrævningsmodellen for systemtariffen, med henblik på at gøre den mere omkostningsægte. Det vil samtidig betyde, at systemtariffen bedre understøtter elektrificeringen og den grønne omstilling.

I det følgende beskrives de ændringer som Energinet ønsker at foretage.

2. Omkostninger der dækkes af systemtariffen

Omkostningerne, som dækkes af systemtariffen, falder i tre overordnede grupper, omkostninger til DataHub (ca. 10 pct.), omkostninger til el-delen af Systemansvar (ca. 35 pct.) og omkostninger til systemydelse (ca. 55 pct.) (denne fordeling kan dog svinge en del fra år til år, særligt da omkostningerne til systemydelse kan svinge væsentligt).

Omkostningerne til DataHub relaterer sig til behandling af data fra målere, og er derfor oplagt at opkræve som et abonnement pr. måler. Dette er logisk ud fra en omkostningsægte betragtning, da omkostningerne relaterer sig til administrationen af data fra de enkelte målepunkter og ikke relaterer sig til, hvor meget energi det enkelte målepunkt aftager.

Derudover er der omkostninger til Elsystemansvar, fx kontrolcentre, IT-systemer, netplanlægning og system- og markedsudvikling. Disse omkostninger er svære at henføre direkte til elforbruget, og de har mere karakter af residualomkostninger, hvor anvendelse af et element af fast betaling/abonnement er en mere omkostningsægte metode for opkrævning.

Omkostningerne til systemydelse følger ikke direkte elforbruget, og følger for mange af systemydelsens vedkommende europæiske regler og/eller aftaler mellem TSO'er. Størrelsen af forbruget har dog en betydning, og Energinet har valgt at fastholde energibetalingen for denne del af omkostningerne.

3. Revideret opkrævningsmodel for systemtariffen

Energinet igangsatte i foråret 2021 en proces med aktørerne for at revidere opkrævningsmodellen for systemtariffen. Energinet har på baggrund af den gennemførte aktørdialog og egne analyser færdigudviklet en revideret opkrævningsmodel. Det er også blevet afklaret, hvad der er teknisk muligt i DataHub, dels nu, dels efter indførelse af DataHub 3.0. På baggrund af arbejdet er der nået frem til den anbefaling, som præsenteres i det følgende.

Ændringen af systemtarifopkrævningen ligger inden for Energinets lovgivningsmæssige mandat i Elforsyningslovens § 73 og § 73 a til at fastsætte tariffer (efter godkendelse fra Forsyningstilsynet), og er en del af ændringen af det samlede tarifdesign, som Energinet har beskrevet i [Udvikling af Energinets tarifdesign](#).

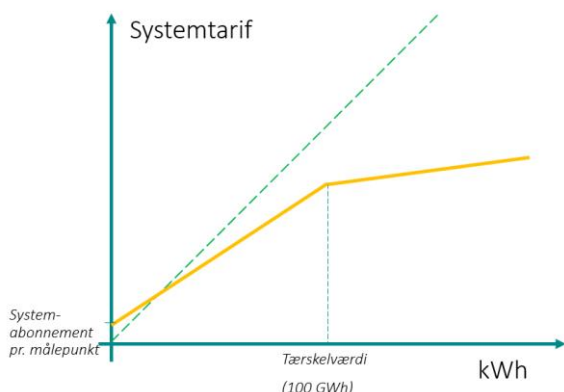
Det følgende forslag er således valgt ud fra, at det inden for de regulatoriske rammer er en mere retvisende og omkostningsægte opkrævningsmodel end den nuværende opkrævningsmodel.

Der foreslås to ændringer af opkrævningsmodellen:

1. Indførelse af et abonnementslement pr. målepunkt (samme abonnement for alle)
 - **Abonnementet er på 180 kr.** (15 kr. pr. måned) og dækker:
 - DataHub-omkostninger (ca. 10 pct. af systemtarifomk.)
 - En andel (ca. 50 pct.) af omkostningerne til Systemansvars (el-delen) drift.
 - Samlet set giver det et fast abonnement for alle, som dækker ca. 25 pct. af omkostningerne, der dækkes af systemtariffen.
 - Den resterende andel af omkostningerne til Elsystemansvar samt alle omkostninger til systemydelse opkræves fortsat som en energibetaling. Gennem abonnementet **reduceres marginalprisen** på systemtariffen således med **omtrent 25 pct.**
2. Indførelse af en ny kundekategori for storforbrugere, der får en reduceret energibetaling (øre/kWh) for forbrug over 100 GWh.
 - Over 100 GWh opkræves **10 pct.** af den gældende takst for den fortsatte energibetaling (indtil 100 GWh betales samme tarif som øvrige forbrugere).

Modellen er illustreret i nedenstående figur:

Systemabonnement – ens for alle
Volumenbetaling med skråt loft.

Med disse to ændringer tilpasses systemtariffen bedre til den underliggende omkostningsstruktur, samtidig med at den håndterer udfordringen med, at en fortsat uændret energibetaling for de forventede kommende meget store forbrugsanlæg ville medføre, at de ville komme til at dække en uproportional stor andel af systemtarifomkostningerne.

- Ændringerne medfører en lavere energibetaling (øre/kWh) for alle og nedbringer derved de forvriddningseffekter, der opstår ved opkræve alle systemomkostningerne på energibetalingen.
- Ændringerne reducerer marginalbetalingen markant for kommende meget store forbrugsanlæg for så vidt angår den del af deres energiforbrug, som er over tærskelværdien på 100 GWh.

Det beskrevne forslag indebærer, at de små forbrugere kommer til at betale mere. Omvendt står dette i kontrast til at de større elforbrugere i dag betaler en meget markant del af systemtariffen, hvilket ikke vurderes omkostningsægte, da omkostningerne ikke stiger 1:1 med energiforbruget.

Forslaget håndterer også etableringen af nyt meget stort elforbrug, idet energibetalingen af systemtariffen for forbrugere med et forbrug over 100 GWh reduceres markant. I øjeblikket er der omtrent en håndfuld forbrugere med et forbrug højere end 100 GWh. Det betyder også, at et loft over 100 GWh kun har en meget marginal påvirkning af de *eksisterende* forbrugere. Omvendt vurderes ændringen at skabe et forbedret investeringsklima for nyt stort forbrug, som med den nuværende opkrævningsmodel for systemtariffen muligvis ikke vil blive etableret (eller ville blive etableret i et andet land). Dette behov understøttes af dialogen, som Energinet har haft på aktørmøderne og også af en række analysearbejder i og uden for Energinet. En række aktører har tilkendegivet, at ændringer af Energinets tarifmodel er afgørende for beslutninger om at placere nyt storskala forbrug i Danmark. Ændringen forventes dermed at lede til mere optimale rammer for nyt forbrug, men det er væsentligt at understrege at ændringer i høj grad også retter op på en tarifmodel, hvor en ren kWh betaling har påført de store elforbrugere en uproportional stor andel af den samlede systemtarifbetaling.

Konsekvenserne af indførslen af abonnementet er angivet i den følgende tabel (2021-takst for systemtariffen er anvendt).

(Systemabonnement: 180 kr. – systemtarif: 4,3 øre/kWh)

Kundekategori	Forbrug i kWh/år	Systemtarifbetaling under nuværende model i DKK (pris: 6,1 øre/kWh)	Ændring i årlig betaling under ny opkrævningsmodel (abonnement + ny tarif – gl. tarif)
C (mindre lejlighed)	1.500	92	(180+65-92) = <u>153</u>
C (alm. parcelhus)	4.000	244	(180+172-244) = <u>108</u>
C (hus m elbil og varmepumpe)	12.000	732	(180+516-732) = <u>-27</u>
B lav	250.000	15.250	(180+10.750-15.250) = <u>-4.320</u>
B høj	1.000.000	61.000	(180+43.000-61.000) = <u>-17.820</u>
A lav	1.000.000	61.000	(180+43.000-61.000) = <u>-17.820</u>
A høj	25.000.000	1.525.000	(180+1.075.000-1.525.000) = <u>-449.820</u>
A 0	50.000.000	3.050.000	(180+2.150.000-3.050.000) = <u>-899.820</u>

For anlæg i den nye kundekategori for storforbrugere vil effekten være, at de fortsat kommer til at levere et væsentligt bidrag til at dække systemomkostningerne, men at der ikke kommer til at ske en uproportional stor tarifiering af disse anlæg. Fx vil et kommende elektrolyseanlæg på 500 MW og med 5.000 driftstimer (antaget i Energistyrelsens analyseforudsætninger) skulle betale 14,62 mio. DKK, hvilket er væsentligt mere end den typiske transmissionskunde (A0), som angivet i skemaet ovenfor. Hvis et sådant anlæg skulle betale efter den nuværende opkrævningsmodel, ville det medføre en tarifbetaling i omegnen af 150 mio. DKK, hvilket på ingen måde ville reflektere tilsvarende øgede omkostninger. I det angivne eksempel er der ikke taget højde for effekten af merforbruget.

Næste skridt

Energinet vil sende forslag til ny metode for opkrævning af systemtariffen i høring i løbet af efteråret. Efter behandling af indkomne høringssvar vil der ske anmeldelse til godkendelse hos Forsyningstilsynet. Endelig kan de to foreslåede ændringer implementeres i den nuværende DataHub, og dermed få effekt fra den 1. januar 2023.